

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI – 4101-011-04/2014

P/14/083

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/14/083 – Ochrona zasobów w muzeach samorządowych.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Lata 2012-2014 (do czasu zakończenia kontroli). Badaniami kontrolnymi objęto również zdarzenia i dokumenty sprzed 1 stycznia 2012 r. w przypadkach, gdy miały one związek z przedmiotem kontroli.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
<i>Kontroler</i>	Stanisław Łuczyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90209 z dnia 1 lipca 2014 r. [Dowód: akta kontroli str. 1-2]
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej, ul. Słoneczna 90, 26-110 Skarżysko-Kamienna (dalej: Muzeum).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Tadeusz Sikora, pełniący obowiązki Dyrektora Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej od 1 września 2013 r. W okresie od 27 czerwca 2003 r. do 31 sierpnia 2013 r. dyrektorem Muzeum był Artur Buńko. [Dowód: akta kontroli str. 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie ¹ działalność Muzeum w zakresie ochrony zgromadzonych zbiorów.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Powyższą ocenę uzasadniają nieprawidłowości stwierdzone w czasie kontroli, tj. m.in: – osiem numerów inwentarzowych nadano 16 muzealiom, tj. takim samym numerem inwentarzowym oznaczono dwa różne muzealia, co było niezgodne z § 5 ust. 1 oraz § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach² (dalej: rozporządzenie w sprawie ewidencjonowania zabytków); – brak wpisów w księdze inwentarzowej muzealiów określających sposób i źródło pozyskania 49 muzealiów (spośród 100 badanych), w tym dotyczące sporządzenia protokołu przyjęcia zabytku, o którym stanowi § 2 ww. rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków; – niezakończenie kart ewidencyjnych dla 39 muzealiów (spośród 150 badanych, które pozyskało Muzeum w okresie objętym kontrolą), co było niezgodne z § 7 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków oraz założenie dla 20 muzealiów kart ewidencyjnych dopiero po upływie od 3 do 15 miesięcy od daty ich zakupu; – brak w księdze inwentarzowej i w kartach ewidencyjnych danych identyfikacyjnych dotyczących 100 badanych muzealiów, w zakresie wymaganym § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków; – niesporządzenie dokumentacji wizualnej dla 59 muzealiów (spośród 100 muzealiów wypożyczonych z Muzeum w latach 2012-2014 I półrocze), pomimo obowiązku jej sporządzenia określonego w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków; – zaniechanie działań dotyczących zwrotu 49 muzealiów wypożyczonych przez Muzeum w latach 1995-2014 (do 20 marca 2014 r.), pomimo upływu umownego terminu ich zwrotu;

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. Nr 202, poz. 2073.

- braku udokumentowania formy wypożyczenia z Muzeum czterech muzealiów (czołg T-34, pojazd BTR-40, armata kaliber 76,2mm i armata przeciwlotnicza kaliber 37mm), co było niezgodne z § 9 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków, który stanowi, że powinien być sporządzony protokół, który określa m.in. termin zwrotu;
- niepodjęcie działań zmierzających do wyegzekwowania od Fundacji „Polskie Orły” w Warszawie kwoty 30.000 zł wynikającej z umowy o współpracy zawartej z ww. Fundacją w dniu 6 maja 2003 r.;
- nieskreślenie z księgi inwentarzowej muzealiów (do dnia 12 września 2014 r.), dwóch zabytkowych śmigłowców przekazanych przez Muzeum dla ww. Fundacji, pomimo posiadania pisemnej zgody Ministra Kultury na ich skreślenie;
- nieopracowanie planu ochrony Muzeum oraz planu ewakuacji zbiorów, pomimo wymogu określonego odpowiednio w § 7 i § 15 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów w muzeach przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym zniszczeniem lub utratą zbiorów oraz sposobów przygotowania zbiorów do ewakuacji w razie powstania zagrożenia³ (dalej: rozporządzenie w sprawie zabezpieczenia zbiorów);
- niedokonywanie rocznej analizy stanu zabezpieczenia obiektów budowlanych Muzeum przed pożarem i przestępczością, o której stanowi § 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów;
- nieprzeprowadzanie okresowych kontroli stanu technicznego budynków użytkowanych przez Muzeum, pomimo obowiązku określonego w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴;
- nieprzeprowadzenie ksiąg obiektów budowlanych użytkowanych przez Muzeum, pomimo obowiązku określonego w art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego;
- użytkowanie od 2010 r. budynku magazynowo-warsztatowego bez zezwolenia właściwego organu nadzoru budowlanego, tj. z naruszeniem art. 55 pkt 1 Prawa budowlanego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Gromadzenie, ewidencjonowanie i opracowanie zabytków oraz udostępnianie zbiorów

Opis stanu faktycznego

- 1.1. Zgodnie ze statutem⁵, Muzeum jest samorządową jednostką kultury powołaną zarządzeniem nr 7/82 naczelnika miasta Skarżysko-Kamienna z 30 marca 1982 r. Posiada osobowość prawną i wpisane zostało w dniu 20 maja 1992 r. do księgi rejestrowej pod pozycją nr 2. Celem Muzeum jest działalność dotycząca historii: miasta Skarżysko-Kamienna i jego okolic, Świętokrzyskich Zgrupowań Partyzanckich Armii Krajowej, Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, militariów ze szczególnym uwzględnieniem dziejów oręża polskiego od 1914 r. do czasów współczesnych. Realizacja powyższych celów następuje m.in. poprzez gromadzenie dóbr kultury w statutowo określonym zakresie, zabezpieczanie i konserwację muzealiów oraz przechowywanie ich i magazynowanie w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, udostępnianie zbiorów do celów naukowych i edukacyjnych, urządzenie wystaw, prowadzenie działalności edukacyjnej i wydawniczej, zapewnienie właściwych warunków zwiedzania i korzystania ze zbiorów. Bezpośredni nadzór nad działalnością Muzeum sprawuje prezydent miasta Skarżysko-Kamienna. [Dowód: akta kontroli str. 4-9]

Przeprowadzone oględziny obiektów i terenu Muzeum, w tym ekspozycji plenerowej ze zgromadzonymi militariami, pomieszczeń magazynowych, w których przechowywane są muzealia oraz muzealiów zgromadzonych w budynku wystaw, a także oględziny

³ Dz. U. Nr 229, poz. 1528.

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.

⁵ Statut Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennym zatwierdzony został uchwałą nr XII/6/2004 Rady Miasta Skarżysko-Kamienna z dnia 3 lutego 2004 r.

księgi inwentarzowej muzealiów wykazały, że rodzaj zgromadzonych obiektów muzealnych zgodny był z zakresem określonym w statucie Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 103 – 108, 213 – 214]

- 1.2. W badanym okresie liczba zgromadzonych obiektów wynosiła na koniec: 2012 r. – 4.489, 2013 r. – 4.493 oraz I półrocza 2014 r. – 4.520, w tym liczba muzealiów i depozytów wynosiła odpowiednio: 4.458 i 31 (2012 r.), 4.476 i 16 (2013 r.), 4.503 i 16 (I półrocze 2014 r.).

Na koniec badanych lat w Muzeum nie było zabytków niewpisanych do księgi inwentarzowej (będących w trakcie opracowania naukowego). Na koniec roku 2012 na stanie Muzeum brak było zabytków o nieustalonej własności (niewpisanych do księgi inwentarzowej), natomiast na koniec 2013 r. i I półrocza 2014 r. Muzeum posiadało jeden obiekt o takim statusie. Obiektem tym była tablica pamiątkowa z cokołu pomnika upamiętniającego 50-lecie miasta Skarżysko-Kamienna, którą Muzeum otrzymało w grudniu 2013 r. od gminy Skarżysko-Kamienna. Tablica przekazana została na podstawie notatki służbowej z 6 grudnia 2013 r, która wpłynęła do Muzeum w dniu 2 stycznia 2014 r. W notatce tej nie określono statusu przekazanej tablicy, tj. nie wskazano, kto faktycznie jest właścicielem tej tablicy. [Dowód: akta kontroli str. 162]

Tadeusz Sikora p.o. Dyrektor Muzeum wyjaśnił, że wystąpi do Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennym o przekazanie na własność Muzeum ww. tablicy pamiątkowej. [Dowód: akta kontroli str. 252]

- 1.3. Dyrektor Muzeum nie określił procedur pozyskiwania oraz dokonywania wyceny zabytków. Nie powoływał też komisji do spraw wyceny pozyskiwanych zabytków. Na podstawie losowo wybranych 5 umów zakupu zabytków stwierdzono, że w umowach tych określana była cena nabycia zabytku (ustalona pomiędzy sprzedającym, a nabywcą, tj. dyrektorem Muzeum). Umowy nie zawierały zapisów świadczących o ewentualnych negocjacjach w kwestii wysokości ceny nabycia zabytku. [Dowód: akta kontroli str. 199]

Tadeusz Sikora p.o. Dyrektor Muzeum na pytanie kontrolera w sprawie przyczyn nieopracowania procedury i zasad postępowania przy dokonywaniu zakupu zabytków oraz przyjętych sposobów ustalania wartości pozyskanych zabytków, nie wyjaśnił przyczyn tego stanu. Stwierdził jedynie, że procedura dokonywania zakupów muzealiów zostanie opracowana i wprowadzona zarządzeniem Dyrektora Muzeum do 31 grudnia 2014 r. [Dowód: akta kontroli str. 269]

- 1.4. W 2012 r. Muzeum pozyskało 68 obiektów w wyniku dokonanych zakupów o łącznej wartości 2 tys. zł oraz 20 w formie darowizny. W 2013 r. zakupiono 5 obiektów o łącznej wartości 0,1 tys. zł oraz nabyto 13 w drodze darowizny. W I półroczu 2014 r. zakupiono 21 obiektów o łącznej wartości 1,4 tys. zł oraz 6 otrzymano w formie darowizny. Ogółem w latach 2012 – 2014 (I półrocze) Muzeum pozyskało 133 obiekty za łączną kwotę 3,5 tys. zł, w tym: 94 (71%) w wyniku dokonanych zakupów oraz 39 (29%) otrzymanych jako darowizna. [Dowód: akta kontroli str. 163]

Badanie próby 50 muzealiów pozyskanych przez Muzeum w okresie objętym kontrolą (w tym 24 z 2012 r., 5 z 2013 r. oraz 21 z I półrocza 2014 r.) wykazało, że w każdym przypadku sporządzony został protokół przyjęcia zabytku, który ujęty został w księdze wpływu oraz w księdze inwentarzowej muzealiów. Wpisy w księdze inwentarzowej muzealiów zawierały dane dotyczące wartości zabytku w dniu jego nabycia, pochodzenia, nazwy i opisu przedmiotu nabycia. Dla 20 muzealiów (w tym jednego z 2013 r. oraz 19 z I półrocza 2014 r.), tj. 40% badanej próby, karty ewidencyjne założone zostały po upływie od jednego do dwóch miesięcy od daty zakupu muzealium. Karty ewidencyjne (poza przypadkami braku ich założenia, omówionymi w ustalonych nieprawidłowościach) zawierały tę samą treść co księga inwentarzowa, poszerzoną o miejsce przechowywania i dokumentację fotograficzną, a także o datę założenia karty. [Dowód: akta kontroli str. 164 – 167]

- 1.5. Badanie próby 100 muzealiów wykazało, że dla 51 muzealiów sporządzone zostały protokoły przyjęcia albo umowy zakupu lub umowy darowizny. W odniesieniu do 23 muzealiów, wpisy w księdze inwentarzowej wskazywały pod jakim numerem ujęte

zostały w księdze wpływu. Dwa obiekty przyjęte zostały w depozyt Muzeum na podstawie umowy depozytu nr 2/2012 – w przypadku „granatnika przeciwpancernego PIAT” oraz na podstawie protokołu zdawczo odbiorczego nr 1/96 z 14 października 1996 r. – „CKM Browning” wzór 30. Ze 100 badanych muzealiów, 97 ujęto w księdze inwentarzowej muzealiów. [Dowód: akta kontroli str. 200 – 212]

- 1.6. Przeprowadzone w toku kontroli oględziny księgi inwentarzowej muzealiów wykazały, że nie zawierała ona skreśleń muzealiów.

W Muzeum nie była prowadzona księga ruchu muzealiów. W Muzeum znajduje się „Księga wpływu muzealiów” z lat 1983 – 2005 (wówczas Muzeum Regionalne im. Generała Broni Zygmunta Berlinga w Skarżysku-Kamiennym), posiadająca ponumerowane strony, przesznurowane i opieczątowane przez Urząd Miejski w Skarżysku-Kamiennym z datą 9 lutego 1983 r. Od 22 października 2005 r. do 31 grudnia 2011 r. nie była prowadzona księga wpływu muzealiów. Kolejna księga wpływu prowadzona była komputerowo od początku 2012 r. Komputerowo prowadzone są również księga depozytów, a karty ewidencyjne – w programie „MUSNET”, do którego dostęp posiadał Albert Gajewski, główny Inwentaryzator Muzeum. Użytkowane przez Muzeum programy komputerowe posiadały zabezpieczenie antywirusowe. [Dowód: akta kontroli str. 213 – 214]

Na podstawie umowy darowizny z 6 maja 2003 r., Muzeum przekazało Fundacji „Polskie Orły” w Warszawie (dalej Fundacja) dwa zabytkowe śmigłowce – SM-1 oraz Mi-4, które nie zostały wykreślone z księgi inwentarzowej. Wartość przedmiotu darowizny strony ustaliły na łączną kwotę 14.000 zł. [Dowód: akta kontroli str. 291, 292]

W dniu 6 maja 2003 r. zawarta została również umowa o współpracy pomiędzy gminą Skarżysko-Kamienna, Muzeum i ww. Fundacją. Zgodnie z tą umową Fundacja zobowiązała się dofinansować działalność Muzeum w formie darowizny po 10.000 zł przez okres 5 lat, tj. od 2003 r. do 2007 r. z przeznaczeniem na działalność statutową, w zakresie: zabezpieczenia, konserwacji i renowacji obiektów historycznych zgromadzonych w Muzeum. Kwoty z tytułu darowizny miały być przekazywane najpóźniej do 30 lipca każdego roku. Umowa zawarta została na czas nieokreślony. Rozwiązanie umowy mogło nastąpić za trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia lub za zgodą obu stron w każdym terminie. [Dowód: akta kontroli str. 293, 295]

Protokołem z 18 czerwca 2004 r. Muzeum przekazało na rzecz Fundacji śmigłowiec SM-1 o numerze inwentarzowym MRS/H/671 (obecny numer według wpisu w księdze inwentarzowej – MOB 2089). Podstawą do przekazania była ww. umowa darowizny oraz zgoda Ministra Kultury. Jak wynikało z protokołu śmigłowiec SM-1 spisany został ze stanu zbiorów Muzeum z dnia 16 czerwca 2004 r. Protokół nie zawierał żadnych zapisów odnoszących się do przekazania drugiego śmigłowca Mi-4 o numerze inwentarzowym MRS/H/672 (obecny numer według wpisu w księdze inwentarzowej – MOB 2091). [Dowód: akta kontroli str. 296]

Z pisma Ministerstwa Kultury z 30 grudnia 2003 r. wynika, że Minister Kultury wyraził zgodę na skreślenie z księgi inwentarzowej muzealiów Muzeum śmigłowców SM-1 i Mi-4, w związku z ich nieodpłatnym przekazaniem Fundacji. [Dowód: akta kontroli str. 297]

Na podstawie wyciągów bankowych stwierdzono, że Fundacja dokonała wpłaty na rzecz Muzeum darowizny w łącznej kwocie 20.000 zł (po 10.000 zł w latach 2004 i 2005). Ewidencja księgowa Muzeum nie potwierdza natomiast dokonania wpłat przez Fundację w 2003 r., 2006 r. i w 2007 r. na łączną kwotę 30.000 zł. Wpłaty te miały być przekazane (na rzecz Muzeum), zgodnie z § 3 umowy o współpracy zawartej w dniu 6 maja 2003 r. [Dowód: akta kontroli str. 298-300]

- 1.7. Spośród ogółem 100 muzealiów wypożyczonych z Muzeum w latach 2012-2014 (I półrocze), dokumentacja wizualna wykonana została tylko w 2014 r. dla 41 wypożyczonych muzealiów.

Poza wypożyczaniem muzealiów na podstawie umów wypożyczenia oraz protokołów zdawczo-odbiorczych, muzealia udostępniane były również na wystawy plenerowe

w trakcie organizowanych wydarzeń kulturalnych. Wydane obiekty muzealne pozostawały pod nadzorem pracownika Muzeum. Protokoły zdawczo-odbiorcze wydanych muzealiów w związku z wydarzeniami kulturalnymi lub wystawami sporządzane były od 14 czerwca 2013 r. (12 protokołów sporządzonych w 2013 oraz ośmiu protokołów sporządzonych w I półroczu 2014 r., na podstawie których wypożyczono ogółem 81 obiektów muzealnych). [Dowód: akta kontroli str. 232-237]

- 1.8. Zarządzeniem wewnętrznym (2012/06/01) Dyrektora Muzeum z 20 czerwca 2012 r. powołany został 6-osobowy zespół spisowy do przeprowadzenia komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów w Muzeum. Obowiązki zespołu spisowego określone zostały w „Regulaminie inwentaryzacji zbiorów” (dalej Regulamin). Regulamin zawierał zasady przeprowadzenia inwentaryzacji – w formie spisu z natury zbiorów Muzeum oraz sprawdzenia stanu faktycznego po przeniesieniu przedmiotów do nowo wybudowanych magazynów. Inwentaryzacja miała objąć muzealia, przy czym miała być również dokonana procedura usunięcia ze zbiorów błędnie zapisanych w nich archiwaliów. Inne przedmioty nieposiadające cech muzealiów miały zostać opracowane w formie wydzielonych spisów. Zgodnie z Regulaminem, po zakończeniu spisu z natury sporządzony zostanie protokół zawierający wnioski dotyczące różnic inwentaryzacyjnych. Ww. zarządzenie określało termin pracy zespołu spisowego od 2 lipca 2012 r. do 11 stycznia 2013 r. Osobą odpowiedzialną za wykonanie postanowień powyższego zarządzenia był Albert Gajewski, Główny Inwentaryzator Muzeum i jednocześnie przewodniczący zespołu spisowego. Kolejnym zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora Muzeum z 14 stycznia 2013 r. przedłużono termin zakończenia prac zespołu spisowego do 1 lipca 2014 r. (Powyższe zarządzenia podpisał Artur Buńko były Dyrektor Muzeum). Zarządzeniem z 30 czerwca 2014 r. (podpisanym przez Tadeusza Sikorę p.o. dyrektora Muzeum) zmieniono termin pracy zespołu spisowego w następujący sposób „zespół rozpocznie pracę z dniem 1 lipca 2014 r. i będzie pracował bezterminowo do zakończenia spisu”. [Dowód: akta kontroli str. 138-144]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Badanie próby 50 muzealiów pozyskanych przez Muzeum w latach 2012-2014 (I półrocze) wykazało, że wpisy w księdze inwentarzowej muzealiów nie zawierały danych identyfikacyjnych zabytku, dotyczących: autorstwa lub wytwórcy, czasu i miejsca powstania zabytku, materiału i techniki wykonania, wymiarów lub informacji o braku powyższych danych (w postaci wpisu wyrazu „nieznane”), wymaganych § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury z 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu, form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach.

Spośród ww. 50 muzealiów:

- 10 muzealiów z 2012 r. (20% badanej próby) nie posiadało do dnia 5 września 2014 r. założonych kart ewidencyjnych, natomiast dla 14 z 2012 r. (28%), karty ewidencyjne założone zostały dopiero po upływie od 12 do 14 miesięcy od daty zakupu muzealiów;
- cztery muzealia z 2013 r. i dwa z I półrocza 2014 r. (12% badanej próby), posiadało karty ewidencyjne założone po upływie od 3 do 15 miesięcy od daty zakupu. [Dowód: akta kontroli str. 164-167]

Stosownie do wymogu § 7 ust. 1 ww. rozporządzenia, dla każdego zabytku pozyskanego przez muzeum zakłada się kartę ewidencyjną (zawierającą dane identyfikacyjne określone w § 3 ust. 1 rozporządzenia), informację o miejscu przechowywania i dokumentację wizualną oraz informację o wartości obiektu w dniu sporządzenia karty.

Albert Gajewski, Główny Inwentaryzator Muzeum wyjaśnił, że prowadzeniem ewidencji muzealiów zajmuje się od czerwca 2012 r. Pozyskane przez Muzeum obiekty muzealne w trakcie 2012 r. przechodziły proces inwentaryzacji, której efektem było wytworzenie kart ewidencyjnych. Karty tworzone są w programie MUSNET (program komputerowy zakupiony przez Muzeum). W miarę postępu prac inwentaryzacyjnych obiekty wpisywano grupami do kart ewidencyjnych. Obiekty muzealne pozyskane w 2014 r. mają na bieżąco zakładane

karty, natomiast przed 2012 r. karty ewidencyjne nie zostały założone. Wyjaśnił, że przyczyną niedokonywania wpisów w księdze inwentarzowej muzealiów dotyczących autorstwa lub wytwórcy, czasu i miejsca powstania, materiału i techniki wykonania oraz wymiarów, jest brak w Muzeum odpowiedniej procedury pozwalającej na ustalenie tych danych i wskazującej osoby odpowiedzialne za ich sporządzenie. [Dowód: akta kontroli str. 180-181]

2. Badanie próby 100 muzealiów (w tym 49 dobranych w wyniku oględzin ekspozycji plenerowej oraz magazynów z muzealiami i budynku wystaw, a także 51 dobranych na podstawie księgi inwentarzowej) wykazało, że w odniesieniu do:

- 49 muzealiów – w księdze inwentarzowej brak było wpisów określających sposób i źródło pozyskania zabytku, w tym dotyczących faktu sporządzenia protokołu przyjęcia zabytku (lub wpisu o jakimkolwiek innym dokumencie potwierdzającym przyjęcie zabytku do zbiorów muzealnych), o którym stanowi § 2 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków. W księdze inwentarzowej brak było również wpisów wskazujących na numer zabytku w księdze wpływu;
- 29 muzealiów (29%) nie posiadało założonych kart ewidencyjnych, o których stanowi § 7 ust. 1 ww. rozporządzenia;
- 5 muzealiów (5%) – w księdze inwentarzowej brak było wpisów określających numer inwentarzowy muzealium lub jego nazwę, albo zapis w księdze był niezgodny z numerem inwentarzowym znajdującym się na obiekcie. I tak: granat RG-42 – zapis w księdze inwentarzowej był niezgodny z numerem inwentarzowym znajdującym się na tym obiekcie. Ładownica z trzema magazynkami PPS posiadała nr inwentarzowy MOB 1259, natomiast w księdze inwentarzowej brak było wpisu o tym obiekcie. Polski ręczny karabin maszynowy wzór 28 z dwójnogiem i magazynkiem – brak było wpisu w księdze inwentarzowej o nadanym numerze inwentarzowym tego obiektu. Dwa medale: Medal „25-lecia Klubu Techniki i Racjonalizacji” oraz Medal pamiątkowy „W służbie miasta 1973 – Towarzystwo Miłośników Miasta Skarżysko-Kamienna” nie posiadały numeru inwentarzowego na obiekcie i w księdze inwentarzowej;
- wpisy w księdze inwentarzowej i w kartach ewidencyjnych nie zawierały w ogóle lub zawierały tylko w ograniczonym zakresie dane identyfikacyjne zabytku (dotyczące: określenia autorstwa lub wytwórcy, pochodzenia, wartości w dniu nabycia, czasu i miejsca powstania, materiału, techniki wykonania, wymiarów, ewentualnie jego wagę oraz określenie cech charakterystycznych) lub informacji o braku powyższych danych (w postaci wpisu wyrazu „nieznane”), o których stanowi § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków. W analizowanej próbie 100 muzealiów, zapisy w księdze inwentarzowej określały jedynie sposób nabycia muzealium i jego wartość oraz czas powstania albo wyłącznie sposób nabycia muzealium i wartość. [Dowód: akta kontroli str. 200-212]

3. Księga inwentarzowa muzealiów (dwa tomy) prowadzona od 9 maja 2005 r. zawierała ponumerowane strony, lecz nieprzesnurowane. Brak przesnurowania kart księgi inwentarzowej i opieczutowania końców sznurów jest niezgodne z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków, który stanowi, że księga inwentarzowa powinna posiadać ponumerowane i przesnurowane karty, a końce sznurów opieczutowane. Liczbę kart stwierdza dyrektor muzeum, umieszczając na okładce stosowną klauzulę i podpis.

W wyniku oględzin księgi inwentarzowej stwierdzono, że osiem numerów inwentarzowych nadano 16 muzealiom, tj. takim samym numerem inwentarzowym oznaczono dwa różne muzealia, co było niezgodne z § 5 ust. 1 oraz § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków, który stanowi, iż każde muzealium wpisuje się do księgi inwentarzowej pod odrębnym numerem.

W księdze inwentarzowej pod pozycją 762 (tomu pierwszego) wpisane jest muzealium o nazwie łuska pocisku sygnałowego kaliber 26 mm o numerze inwentarzowym 978, a powinno być wpisane muzealium o nazwie granat RG-42, ponieważ na granacie RG-42 znajdującym się w budynku wystaw jest numer inwentarzowy 978.

W pozycji 1633 i w pozycji 1635 księgi inwentarzowej znajdują się wpisy dotyczące: śmigłowca Mi 4 o numerze inwentarzowym MOB 2089 (poprzedni numer – MRS/H/672) oraz śmigłowca SM1 o numerze inwentarzowym MOB 2091 (poprzedni numer –

MRS/H/671). Ww. śmigłowce powinny być wykreślone z księgi inwentarzowej muzealiów, ponieważ nie znajdują się w zbiorach Muzeum.

Przyjmując według numeracji stron tomu pierwszego księgi inwentarzowej liczbę 400 ponumerowanych stron, a więc 200 kart oraz, że na jednej karcie jest wpisane 10 pozycji muzealiów, to łączna liczba wpisanych muzealiów uwzględniając zwiększający się numer inwentarzowy, powinna wynosić 1990 [$200 \times 10 = 2\,000 - 10$ (pierwsza i ostatnia strona stanowi jedną kartę mogącą zamieścić 10 wpisów)], natomiast wpisy zamieszczone w księdze inwentarzowej są od nr MOB-1 do nr MOB 2 392, co wskazuje, że wpisów muzealiów jest o 402 więcej, niż wynika to z zachowania narastającej numeracji wpisów w księdze inwentarzowej. [Dowód: akta kontroli str. 213-214]

Tadeusz Sikora p.o. Dyrektor Muzeum wyjaśnił, że nie zna przyczyn braku protokołów spisania obu śmigłowców ze stanu zbiorów Muzeum. Wyjaśnił, że z powodu zaniedbania nadzoru nad prowadzeniem księgi inwentarzowej muzealiów, nie wykreślono z niej ww. śmigłowców.

Wyjaśnił również, że księgi inwentarzowe zostaną bezzwłocznie przesnurowane i opieczętowane. W ramach sprawowanego nadzoru ogólnego nad zbiorami Muzeum i ich ewidencjonowaniem, nie podejmował działań sprawdzających księgi inwentarzowe. O błędach w tych księgach dowiedział się z ustaleń kontroli NIK. Wyjaśnił również, że księgi inwentarzowe zostały sporządzone w 2005 r., a obecnie prowadzony jest w Muzeum spis muzealiów, którego jednym z celów jest kontrola wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym. Po zakończeniu pracy zespołu spisowego zostanie sporządzona nowa księga inwentarzowa. [Dowód: akta kontroli str. 252, 301-302; 322]

Odpowiedzialność za nierzetelne prowadzenie, w tym nieprzesnurowanie i nieopieczętowanie księgi inwentarzowej muzealiów ponosi z tytułu pełnionego nadzoru ogólnego nad zbiorami i ich ewidencjonowaniem (określonym w § 14 statutu Muzeum) Artur Buńko były Dyrektor Muzeum oraz Tadeusz Sikora p.o. Dyrektora Muzeum.

4. Były Dyrektor Muzeum Artur Buńko oraz obecnie p.o. Dyrektor – Tadeusz Sikora, nie dochodzili od Fundacji „Polskie Orły” w Warszawie pozostałej należnej kwoty 30.000 zł (po 10.000 zł: za 2003 r., 2006 r. i 2007 r.) z tytułu zawartej w dniu 6 maja 2003 r. umowy o współpracy z Fundacją, zgodnie z którą Muzeum powinno otrzymać od Fundacji kwotę 50.000 zł, tj. po 10.000 zł rocznie w latach 2003-2007. Niedochodzenie od Fundacji, ww. należności, skutkowało uszczupleniem środków finansowych na ochronę zgromadzonych zbiorów. Zgodnie bowiem z § 3 ww. umowy o współpracy, Fundacja zobowiązała się dofinansować działalność statutową Muzeum w zakresie zabezpieczenia, konserwacji i renowacji obiektów historycznych zgromadzonych w Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 293, 295, 298-300]

W sprawie przyczyn niepodjęcia działań zmierzających do wyegzekwowania kwoty 30.000 zł od Fundacji, Tadeusz Sikora p.o. Dyrektora Muzeum wyjaśnił, że poprzedni Dyrektor Muzeum Artur Buńko nie informował go o fakcie nieprzekazania przez Fundację należnych wpłat za lata 2003-2007. Dopiero w toku kontroli NIK, Tadeusz Sikora stwierdził, że tylko dwie wpłaty (w łącznej wysokości 20.000 zł) wpłynęły na rzecz Muzeum. W związku z powyższym w dniu 31 października 2014 r. wystąpił on do Fundacji o wpłatę zaległej kwoty 30.000 zł.

Natomiast w związku z brakiem protokołu przekazania śmigłowca Mi-4, Tadeusz Sikora wyjaśnił, że śmigłowiec Mi-4 (o numerze inwentarzowym MRS/H/672) przekazany został Fundacji, lecz Muzeum nie posiada protokołu przekazania, a on nie zna przyczyn jego braku. [Dowód: akta kontroli str. 301-302; 322]

Artur Buńko, były Dyrektor Muzeum wyjaśnił, że w roku 2005 lub 2006 występował pisemnie do Fundacji „Polskie Orły” z przypomnieniem o obowiązku dokonania wpłaty na rzecz Muzeum, w związku z zawartą umową darowizny i umową o współpracy, lecz trudno byłoby mu odnaleźć ww. pismo. *Z tego co pamiętam w odpowiedzi na ww. pismo Fundacja informowała Muzeum o swoich przejściowych problemach finansowych. Poza tym odbyłem jeszcze kilka rozmów telefonicznych z przedstawicielami Fundacji, w sprawie dokonania należnych wpłat, ale rozmowy był bezskuteczne.*

Muzeum przekazało śmigłowiec Mi-4 do Fundacji w dniu 21 czerwca 2005 r. (data przekazania wynika z metryczki zdjęć cyfrowych dokumentujących wywóz śmigłowca Mi-4 w tym dniu). Nie potrafię natomiast odnaleźć protokołu z 16 czerwca 2004 r. dotyczącego spisania śmigłowca SM-1 ze stanu zbiorów Muzeum. Ze szczególności zapisu zamieszczonego w protokole przekazania śmigłowca SM-1, domniemam, że protokół ten był sporządzony. Według mojej wiedzy protokół przekazania śmigłowca Mi-4 był sporządzony. Nie posiadam jednak tego protokołu. Nie dokonywałem sprawdzenia, czy rzeczywiście śmigłowce (przekazane darowizną do Fundacji) zostały wykreślone z księgi inwentarzowej muzealiów tutejszego Muzeum, ponieważ byłem przekonany, że zostały one wykreślone z tej księgi przez pracownika Muzeum, który wówczas się tym zajmował. [Dowód: akta kontroli str. 310]

5. Nie podejmowano działań w celu wyegzekwowania zwrotu 49 muzealiów wypożyczonych przez Muzeum w latach 1995-2014 (do 20 marca 2014 r.) i niezwróconych do Muzeum, pomimo upływu umownego terminu ich zwrotu:

- 31 muzealiów (63%) wypożyczono w latach 1995-2011, a termin ich zwrotu do Muzeum upłynął: 30 września 1995 r. – dla 9 muzealiów, od 7 marca 2008 r. do 31 grudnia 2011 r. – dla 22 muzealiów. Natomiast w przypadku dwóch muzealiów, tj. pojazdu BTR 40 wypożyczonego 28 maja 2008 r. oraz czołgu T-34, brak było danych określających termin ich zwrotu do Muzeum, a ponadto w odniesieniu do czołgu T-34 nieznana była również data jego wypożyczenia;
- 14 muzealiów (29%) wypożyczonych zostało w latach 2012-2014 (do 20 marca 2014 r.), a termin ich zwrotu do Muzeum upłynął: 31 grudnia 2012 r. – dla pięciu muzealiów, 31 grudnia 2013 r. – dla siedmiu muzealiów, 20 lipca 2014 r. – dla dwóch muzealiów. Natomiast w przypadku dwóch muzealiów (tj. armaty kaliber 76,2mm i armaty przeciwlotniczej kaliber 37mm wypożyczonych w 2013 r., brak było danych określających termin ich zwrotu do Muzeum.

Muzealia w liczbie 49 (za wyjątkiem czterech ww. pozycji) wypożyczone zostały na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych lub protokołów wypożyczenia, albo umowy wypożyczenia. Natomiast brak jest udokumentowania formy wypożyczenia z Muzeum czterech muzealiów (czołg T-34, pojazd BTR-40, armata kaliber 76,2mm i armata przeciwlotnicza kaliber 37mm), co było niezgodne z § 9 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków, który stanowi, że powinien być sporządzony protokół, który określa m.in. termin zwrotu. [Dowód: akta kontroli str. 182-186]

Z wyjaśnienia Tadeusza Sikory p.o. Dyrektora Muzeum wynika m.in., że:

- dziewięć pozycji muzealiów wypożyczonych zostało w dniu 2 sierpnia 1995 r. na wystawę do Muzeum Pamięci Narodowej „Więzenie w Kielcach” – instytucji która już nie istnieje. Działający w tym samym miejscu Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej nie przejął zbiorów i nie jest następcą prawnym Muzeum Pamięci Narodowej „Więzenie w Kielcach”. Według informacji pozyskanej przez Tadeusza Sikorę, wypożyczone muzealia trafiły prawdopodobnie do Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie. Informacja ta wymaga jednak weryfikacji;
- do dnia 30 października 2014 r. wystąpi o sporządzenie nowych umów, które rozwiążą problem wypożyczonych muzealiów i niezwróconych do Muzeum jak np.: czołg T-34, osłona haubicy 155mm, 16 muzealiów (ujętych w wykazie 49 muzealiów wypożyczonych z Muzeum i nie zwróconych), 7 muzealiów wypożyczonych do Muzeum Wsi Kieleckiej, które znajdują się w Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie, 4 muzealia wypożyczone do Muzeum Techniki Wojskowej im. Tadeusza Widuchowskiego w Zabrze oraz dwóch muzealiów (tj. armaty kaliber 76,2mm i armaty przeciwlotniczej kaliber 37mm) wypożyczonych Ośrodkowi Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej. [Dowód: akta kontroli str. 188-189]

W sprawie przyczyn niepodjęcia działań mających na celu uregulowanie kwestii wypożyczonych muzealiów, Artur Buńko był Dyrektor Muzeum wyjaśnił m.in., że przedmioty znajdujące się na wykazie wypożyczonych i niezwróconych muzealiów (poz. 1 do 9 ww. wykazu) nie zostały przekazane przez mojego poprzednika w momencie obejmowania przeze mnie funkcji szefa Muzeum. Nie było też śladu po jakiegokolwiek umowie ich użyczenia. Z informacji pracowników Muzeum wiem, że były przekazane wiele

lat temu do nieistniejącego już Muzeum „Więzienie Kieleckie”, które funkcjonowało przy ul. Zamkowej. Wiedza jaką wtedy posiadałem mówiła, że była to darowizna. Z posiadanej przeze mnie wiedzy w momencie sprawowania funkcji dyrektora Muzeum wynikało, że przedmiotom nie groziły żadne procesy destrukcyjne. Z większością współpracujących z Muzeum osób, czy instytucji byłem w kontakcie osobistym lub telefonicznym, a brak oficjalnej korespondencji niezbędnej do przedłużenia okresu użyczenia wynikał po prostu z nadmiaru pracy i braku wolnego czasu na prowadzenie bardziej ożywionej korespondencji. Czołg T-34 został wypożyczony umową nr 12/2006, która mówi w § 3 pkt. 4, że umowa nie wypowiedziana zostaje automatycznie przedłużona na następny rok. Niefortunnie umowa została zarejestrowana jedynie w segregatorze „Umowy”, a jej kopii nie posiada Główny Inwentaryzator Muzeum. Została obecnie sporządzona kopia umowy nr 12/2006 i zostanie przekazana Głównemu Inwentaryzatorowi. [Dowód: akta kontroli str. 191]

Powyższe wyjaśnienie Artura Buńko nie zasługuje na uwzględnienie. Biorąc bowiem pod uwagę terminy zwrotu wypożyczonych muzealiów (jak np. 30 września 1995 r., w odniesieniu do dziewięciu muzealiów lub 7 marca 2008 r. dotyczący zwrotu osłony haubicy polowej 155 mm, albo termin 31 stycznia 2009 r. dotyczący zwrotu 15 muzealiów (np. pistoletu maszynowego PPs nr inwentarzowy MOB 1453, karabinu Mauser nr inwentarzowy MOB 1460), nie znajduje uzasadnienia brak podejmowania działań ze strony byłego dyrektora zmierzających do rozwiązania kwestii wypożyczonych i niezwróconych muzealiów. Artur Buńko będąc dyrektorem Muzeum przez 9 lat mógł podjąć w tym okresie odpowiednie działania np. poprzez wystąpienie z żądaniem zwrotu muzealiów, dla których termin przekazania do Muzeum upłynął, albo w uzgodnieniu z jednostką, dla której wypożyczono obiekt, wyrazić pisemną zgodę na przedłużenie planowanego terminu ich zwrotu.

Zdaniem NIK brak podejmowania działań w celu wyegzekwowania zwrotu muzealiów, może skutkować ich utratą albo mogą wystąpić trudności z dochodzeniem zwrotu muzealiów.

6. Spośród ogółem 100 muzealiów wypożyczonych z Muzeum w latach 2012-2014 (I półrocze), w odniesieniu do 59 muzealiów nie sporządzono dokumentacji wizualnej. [Dowód: akta kontroli str. 232-237]

Obowiązek sporządzenia dokumentacji wizualnej dla muzealiów udostępnianych poza siedzibą Muzeum określa § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków.

7. Oględziny 19 obiektów wykazały, że nie posiadały one oznaczenia numerem inwentarzowym, w tym:

- dwa z nich, tj. fragmenty układu jezdnego niemieckiego pojazdu „Marder” i zabytkowy sekretarzyk, ujęte zostały w księdze wpływu;
- dwie tablice pamiątkowe wpisane zostały w księdze wpływu i do czasu ustalenia formy ich przekazania nie były ujęte w księdze inwentarzowej;
- dla pozostałych 15 obiektów brak było danych określających sposób i formę ich pozyskania przez Muzeum.

Powyższe było niezgodne z § 5 ust. 1 oraz § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków. [Dowód: akta kontroli str. 264-267]

Tadeusz Sikora p.o. dyrektora Muzeum wyjaśnił, że brak numerów inwentarzowych na obiektach wynika ze stanu jaki zastał po objęciu stanowiska dyrektora Muzeum. Nadmieniał, że wobec czterech obiektów (zabytkowe pianino „Edward Seiler Liegnitz”, pasyjka, morskie urządzenie radiolokacyjne i beczka aluminiowa z 1939 r.) nie ma możliwości ustalenia sposobu ich pozyskania, ale obiekty te zostaną wpisane do księgi inwentarzowej jako muzealia. Kolejny obiekt, tj. drewniana skrzynia z niemieckimi napisami na stronie zewnętrznej nie jest własnością Muzeum i w najbliższym czasie zostanie zwrócona właścicielowi. Dziewięć obiektów (w tym m.in.: aluminiowy odlew orła, tablo z fotografią pracowników Kolei w Skarżysku z 1922 r., plakaty, skrzynie drewniane i metalowe do amunicji), które nie są muzealiami zostaną usunięte z magazynu muzealiów, natomiast o dalszych ich losach zdecyduje dyrektor Muzeum po zakończeniu prac zespołu spisowego dokonującego spisu z natury muzealiów. [Dowód: akta kontroli str. 269]

8. Z dokumentacji przedłożonej do kontroli wynika, że w Muzeum do dnia kontroli NIK nie przeprowadzono i nie rozliczono inwentaryzacji muzealiów.

Artur Buńko były dyrektor Muzeum wyjaśnił, że: *Od momentu komunalizacji Muzeum w 1982 r. nie można stwierdzić, że została przeprowadzona w naszej placówce pełna inwentaryzacja muzealiów. Od 2002 r. przeprowadzono dwa spisy z natury. Niestety w związku ze szczupłością kadr merytorycznych zdolnych do podjęcia kolejnych czynności koniecznych do zakończenia inwentaryzacji nie było to do tej pory możliwe. Brak zakończonej inwentaryzacji, w mojej ocenie, powoduje, że nie ma uzasadnienia i konieczności występowania do organizatora o przedłużenie terminu wykonania kolejnej inwentaryzacji w myśl § 3 ust. 6 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 30 sierpnia 2004 r. W okresie objętym kontrolą nie występowały przypadki zniszczenia i kradzieży muzealiów i w związku z powyższym nie dokonywaliśmy (stosownie do treści § 10 ww. rozporządzenia) skreśleń muzealiów w księdze inwentarzowej. [Dowód: akta kontroli str. 275-276]*

Z protokołu inwentaryzacji muzealiów, tj. komisyjnej kontroli zgodności wpisów dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym, z dnia 28 kwietnia 2005 r. przeprowadzonej w Muzeum od 30 października 2002 r. do 27 kwietnia 2005 r. wynika, że jej celem było dokonanie spisu z natury wszystkich muzealiów będących w posiadaniu Muzeum. Arkusze spisu z natury (dołączone do protokołu z inwentaryzacji muzealiów) obejmowały 4.086 pozycji inwentarzowych. Protokół zawierał podpisy czterech osób wchodzących w skład komisji inwentaryzacyjnej. Protokół z inwentaryzacji muzealiów nie zawierał natomiast wpisów dotyczących:

- daty rozpoczęcia prac zespołu spisowego;
- wystąpienia (lub braku) niedoborów albo nadwyżek zbiorów muzealnych oraz ewentualnych wniosków, co do sposobu rozliczenia powstałych różnic inwentaryzacyjnych.

Arkusze spisu z natury nie zawierały:

- imienia i nazwiska osoby materialnie odpowiedzialnej oraz jej podpisu;
- składu komisji inwentaryzacyjnej oraz podpisów osób wchodzących w jej skład;
- imienia i nazwiska osoby dokonującej sprawdzenia arkusza i jej podpisu;
- daty zakończenia spisu z natury. [Dowód: akta kontroli str. 253-263]

W sprawie przyczyn nierozliczenia inwentaryzacji muzealiów przeprowadzonej w Muzeum w latach 2002-2005, Artur Buńko były dyrektor Muzeum wyjaśnił, że spis z natury przeprowadzony w Muzeum w latach 2002-2005 był pierwszym tego rodzaju spisem w tej instytucji, od co najmniej 20 lat. *Z mojej ówczesnej wiedzy wynikało, że od czasu założenia ksiąg muzealnych (inwentarzowych i wpływu muzealiów) w 1982 r., czyli w roku przejęcia społecznego muzeum przez miasto Skarżysko-Kamienna, nie była przeprowadzana inwentaryzacja muzealiów. Spis z natury został zarządzony przeze mnie w kilka dni po mojej nominacji na pełniącego obowiązki dyrektora. W związku z niewielkim doświadczeniem w tej materii została sporządzona instrukcja i w okresie 2002-2005 powołana komisja przeprowadziła spis z natury.*

Po zakończeniu spisu okazało się, że nie jest możliwe stwierdzenie różnic inwentaryzacyjnych z uwagi na brak protokołów z innych, poprzednich spisów. Próbowaliśmy z pracownikami, członkami komisji porównywać zawartość arkuszy spisowych z księgami inwentarzowymi i księgą wpływu muzealiów jakie funkcjonowały w poprzednim okresie, ale z uwagi na dowolność kreowania nazw przedmiotów wpisywanych do inwentarza, okazało się to niemożliwe. Nie można było też odrywać od pracy codziennej dużej części personelu bez katastrofalnego wpływu na pracę placówki. (...) Nowy spis rozpoczęty w 2012 roku w mojej ocenie powinien zakończyć trwający wiele lat proces „normalizacji” podejścia do przedmiotów znajdujących się w zbiorach Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 275-276]

9. Sprawozdania GUS K-02 z działalności muzeum i instytucji paramuzealnej za 2012 r. i 2013 r. zostały sporządzone nierzetelnie. Stwierdzono, że dane zawarte w dziale drugim ww. sprawozdań (dotyczących zbiorów muzealnych) są niezgodne z księgą inwentarzową Muzeum i księgą depozytów. I tak:

- w sprawozdaniu K-02 za 2012 r. wykazano ogółem 4.500 muzealiów i zero depozytów, natomiast według księgi inwentarzowej liczba muzealiów wynosiła 4.458, depozytów –

31 (według księgi depozytów). A zatem w sprawozdaniu za 2012 r. zawyżono liczbę muzealiów o 42 pozycje, natomiast liczbę depozytów zaniżono o 31 pozycji [Dowód: akta kontroli str. 162, 168-169, 246-250];

- w sprawozdaniu K-02 za 2013 r. wykazano ogółem 2.606 muzealiów i zero depozytów, natomiast według księgi inwentarzowej liczba muzealiów wynosiła 4.476, depozytów - 16 (według księgi depozytów). A zatem w sprawozdaniu za 2013 r. zaniżono liczbę muzealiów o 1.870 pozycji, a liczbę depozytów zaniżono o 16 pozycji. [Dowód: akta kontroli str. 162, 168-169, 174-175, 246-250]

Powyższe sprawozdania sporządziła Joanna Sulek, główny księgowy Muzeum i przekazała je do GUS w dniu 12 stycznia 2013 r. (za 2012 r.) oraz w dniu 26 stycznia 2014 r. (za 2013 r.), tj. z 5-dniowym opóźnieniem. Sprawozdań tych nie podpisywał dyrektor Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 168-179]

Joanna Sulek wyjaśniła, że dane do ww. sprawozdań ustaliła szacunkowo, ale nie potrafiła wskazać konkretnego dokumentu, który stanowił podstawę zamieszczenia ww. danych w sprawozdaniach i przedłożyć go dla potrzeb kontroli NIK. Nie wyjaśniła też przyczyn 5-dniowego opóźnienia w przekazaniu sprawozdania za 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 194]

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W zarządzeniu wewnętrznym (nr 2014.7.1) z 30 czerwca 2014 r. „w sprawie powołania zespołu spisowego ds. komisyjnej kontroli zgodności wpisów w dokumentacji ewidencyjnej ze stanem faktycznym zbiorów w Muzeum”, Tadeusz Sikora p.o. Dyrektor Muzeum nie wyznaczył terminu zakończenia prac zespołu spisowego. [Dowód: akta kontroli str. 144]

Tadeusz Sikora wydał w dniu 30 września 2014 r. zarządzenie, w którym termin zakończenia prac zespołu spisowego określił na dzień 31 lipca 2015 r. Według wyjaśniającego działający aktualnie zespół spisowy dokonuje spisu z natury ustalając stan faktyczny posiadanych zbiorów Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 252]

Ocena
częstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Zapewnienie bezpieczeństwa zbiorów muzealnych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Właścicielem nieruchomości gruntowych użytkowanych przez Muzeum jest gmina Skarżysko-Kamienna. W okresie objętym kontrolą Muzeum nie posiadało prawa użytkowania nieruchomości gruntowej będącej w jego władaniu (składającej się dwóch działek: jednej o numerze 294/1 i powierzchni 1,4307 ha oraz drugiej o numerze 294/3 i powierzchni 0,1088 ha), pomimo pisemnego wniosku złożonego przez dyrektora Muzeum w dniu 15 kwietnia 2013 r. do prezydenta miasta Skarżysko-Kamienna w sprawie przekazania ww. działek w użytkowanie Muzeum.

Decyzją z 25 czerwca 1996 r. (znak GG-I/7224/13/96) Zarząd Miasta Skarżysko-Kamienna przekazał Muzeum nieodpłatnie w zarząd na czas nieokreślony nieruchomość gminną składającą się z dwóch zabudowanych działek o numerach 294/1 i 294/3.

Decyzją z 16 lipca 2012 r. (znak GN-II.680.24.2012.AC) prezydent miasta Skarżysko-Kamienna stwierdził wygaśnięcie ww. decyzji z 25 czerwca 1996 r. W uzasadnieniu wskazał, że: *w dniu wydania decyzji tj. 25 czerwca 1996 r. Muzeum posiadało osobowość prawną zatem przekazanie nieruchomości składającej się z ww. działek (...) w zarząd było bezprzedmiotowe. Jednostka kultury nie miała kwalifikacji niezbędnych do wykonywania przyznanego jej uprawnienia. Decyzja ta stała się niewykonalna od dnia jej wydania, a niewykonalność decyzji administracyjnej oznacza jej bezprzedmiotowość.* [Dowód: akta kontroli str. 127-133, 137]

Z informacji uzyskanej od prezydenta miasta Skarżysko-Kamienna wynika, że wniosek dyrektora Muzeum w sprawie ustanowienia prawa użytkowania nieruchomości gruntowej położonej w Skarżysku-Kamiennie przy ul. Słonecznej, pozostającej w jego władaniu, nie mógł być wcześniej rozpatrzony z uwagi na planowane przez gminę Skarżysko-Kamienna połączenie gminnych jednostek upowszechniania kultury, tj. Muzeum im. „Orla Białego”, Biblioteki Publicznej im. ks. prof. Włodzimierza Sedlaka oraz Miejskiego Centrum Kultury im. Leopolda Staffa. Zmiany organizacyjne w tych jednostkach pozwoliłyby w sposób optymalny

gospodarować mieniem gminnym oraz racjonalnie wydatkować środki z budżetu gminy na ich zadania. Niemniej jednak Wydział Planowania Przestrzennego, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta zbadał możliwość przychylenia się do wniosku dyrektora w sprawie przekazania na rzecz Muzeum w użytkowanie nieruchomości gruntowej oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Skarżysko-Kamienna, jako działki numer 294/1 i 294/3 (obręb 6 Rejów, arkusz mapy nr 64), położonej w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Słonecznej numer 90 i 94, stanowiącej własność gminy Skarżysko-Kamienna. Po przeanalizowaniu dokumentów w sprawie stwierdzono, że Muzeum, mogłoby być uwłaszczone na nieruchomościach, którymi zarządzało w dniu 5 grudnia 1990 r. i zarządza nimi nadal, na podstawie art. 202 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2014 r. poz. 518 ze zm.). Muzeum nie posiadało jednak prawa użytkowania ani zarządu do nieruchomości oznaczonej jako działka nr ewidencyjny 294/3 na dzień 5 grudnia 1990 r. Jedynie działka nr ewidencyjny 294/1 została przekazana na rzecz Muzeum Regionalnego w Skarżysku-Kamiennej (poprzednika prawnego Muzeum im. „Orla Białego”) w użytkowanie, decyzją Zarządu Gospodarki Terenami w Skarżysku-Kamiennej znak: ZGT/III/12/1/82 z dnia 21 czerwca 1982 r. W odniesieniu do działki nr ewidencyjny 294/3 nie zostały zatem spełnione przesłanki uwłaszczenia Muzeum, określone w ww. przepisie. Natomiast w celu ujednolicenia charakteru władania przedmiotowych nieruchomości zasadnym jest, aby Muzeum uzyskało taki sam tytuł prawny do wszystkich użytkowanych działek. W związku z powyższym po ewentualnym podjęciu przez Radę Miasta Skarżysko-Kamienna stosownej uchwały w sprawie ustanowienia prawa użytkowania na nieruchomości położonej w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Słonecznej nr 90 i 94 na rzecz Muzeum oraz przeprowadzeniu zgodnie z przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami procedury – obejmującej m.in. sporządzenie wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w użytkowanie – podjęte zostaną dalsze czynności zmierzające do zawarcia umowy użytkowania w formie aktu notarialnego. Przewiduje się, że zawarcie umowy pomiędzy gminą Skarżysko-Kamienna, a Muzeum im. „Orla Białego” może nastąpić w I półroczu 2015 r. [Dowód: akta kontroli str. 270-274]

Zgodnie z książką inwentarzową Muzeum, na stanie środków trwałych Muzeum (grupa druga klasyfikacji środków trwałych) znajdują się: budynek wystaw, budynek administracyjny oraz budynek gospodarczy. (Budynek magazynowo-warsztatowy użytkowany przez Muzeum nieujęty jest w księdze inwentarzowej, ponieważ do dnia rozpoczęcia kontroli, nie dokonano odbioru technicznego tego budynku). [Dowód: akta kontroli str. 153-157]

2.2. Na podstawie przedłożonej do kontroli dokumentacji stwierdzono, że w Muzeum nie prowadzono ksiąg obiektów budowlanych, nie posiadano potwierdzenia o przeprowadzeniu kontroli okresowych tych obiektów, nie dokonywano rocznej analizy stanu zabezpieczenia obiektów budowlanych przed pożarem i przestępczością, nie opracowano planu ochrony Muzeum oraz planu ewakuacji zbiorów.

Przeprowadzone w toku kontroli oględziny budynków: magazynowo-warsztatowego, budynku wystaw oraz budynku administracyjnego usytuowanych na terenie Muzeum wykazały, że obiekty te znajdowały się w dobrym stanie technicznym. W budynku magazynowo-warsztatowym (nazywanym też budynkiem magazynowo-konserwatorskim) usytuowane są trzy magazyny z muzealiami, wyposażone w odpowiednie drzwi zabezpieczające zgromadzone muzealia przed kradzieżą lub zniszczeniem. W dwóch pomieszczeniach magazynowych znajdowały się gaśnice proszkowe, w trzecim gaśnica śniegowa. W magazynie nr 1 usytuowanych było sześć dwustronnych regałów przesuwanych oraz trzy regały stacjonarne jednostronne, przeznaczone do przechowywania zbiorów biblioteki muzealnej, a także dokumentów i materiałów archiwalnych. Obsługę magazynów oraz nadzór nad warunkami panującymi w magazynach sprawuje Albert Gajewski, Główny Inwentaryzator Muzeum, zgodnie ze swoim zakresem czynności z dnia 1 czerwca 2012 r.

W budynku wystaw zgromadzone zostały muzealia i depozyty umieszczone w odpowiednich gablotach (na parterze i na poziomie piwnicy budynku). Wszystkie sale budynku wystaw oraz pomieszczenie kasy biletowej, jak również wejście do budynku było monitorowane przez 16 zainstalowanych kamer. Na monitorze znajdującym się

w pomieszczeniu kasy biletowej wyświetlany jest obraz rejestrowany przez kamery. Wejście do tego budynku zabezpieczone zostało antykradzieżowo.

Teren ekspozycji plenerowej, na którym znajdują się militaria, monitorowany jest przez osiem kamer zainstalowanych na słupach betonowych. Obraz rejestrowany przez kamery wyświetlany jest na monitorze w pomieszczeniu portierni usytuowanym w budynku administracyjnym. Na monitorze wyświetlany jest również obraz rejestrowany przez kamery znajdujące przed wejściem do budynku wystaw (jedna z kamer znajdujących na ekspozycji plenerowej monitoruje także wejście do budynku magazynowo-warsztatowego). Teren Muzeum jest ogrodzony (przęsłami metalowymi i betonowymi). W linii ogrodzenia usytuowane są zamykane bramy wjazdowe. [Dowód: akta kontroli str. 103-108, 307-308]

Tadeusz Sikora p.o. dyrektora Muzeum wyjaśnił, że obiekty Muzeum są dozorowane przez czterech pracowników zatrudnionych na stanowisku portiera, którzy pracują w systemie zmianowym. Dyżury pełnione są w dni robocze w godzinach 14⁰⁰-20⁰⁰, 20⁰⁰-8⁰⁰. W soboty, niedziele, dni wolne od pracy oraz w święta – dyżury pełnione są całodobowo. Portierzy dysponują sygnalizatorem zagrożenia (tzw. „napadówką”), który połączony jest z Centrum Monitorowania Alarmów GRUPY GT-OCHRONA. Z grupą GT, Muzeum ma zawartą umowę i w przypadku wystąpienia zagrożeń następuje interwencja patrolu. [Dowód: akta kontroli str. 92]

Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów w muzeach przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym zniszczeniem lub utratą zbiorów oraz sposobów przygotowania zbiorów do ewakuacji w razie powstania zagrożenia, zabezpieczenie zbiorów w muzeach, przed pożarem kradzieżą i innym niebezpieczeństwem polega na niedopuszczeniu do sytuacji, w której zbiory mogą zostać utracone, uszkodzone lub zniszczone, ochronie miejsca przechowywania i eksponowania zbiorów oraz na ich ochronie w czasie transportu.

2.3. Na lata 2012-2013 nie opracowano w Muzeum harmonogramu konserwacji i remontów posiadanych muzealiów. Artur Buńko były dyrektor Muzeum wyjaśnił, że przyczyną tego stanu były niewystarczające środki finansowe dotacji podmiotowej otrzymywanej od organizatora, co powodowało, że konserwacje i remonty muzealiów wykonywane były z przychodów własnych uzyskiwanych przez Muzeum.

Koszty poniesione przez Muzeum na konserwację i remonty muzealiów w latach 2012-2013 wyniosły ogółem 12.093 zł (w tym 2.045 zł – w 2012 r. i 10.048 zł – w 2013 r.). Dotyczyły one zakupu różnego rodzaju materiałów takich jak np.: emalia, rozcieńczalnik uniwersalny, blachy stalowe, śruby, pędzle, papier ścierny, gazy techniczne, tarcze szlifierskie, drut spawalniczy, przeznaczonych do konserwacji i remontów muzealiów, w tym m.in. do niemieckiego działu samobieżnego Stug IV. [Dowód: akta kontroli str. 96, 305-306]

Harmonogram konserwacji muzealiów na 2014 r. (opracowany przez Tadeusza Sikorę p.o. dyrektora Muzeum) zakładał wykonanie prac konserwacyjnych: ww. działu samobieżnego, samolotu transportowego Il-14, zabezpieczenie plandekami pojazdów znajdujących się na ekspozycji plenerowej, naprawę samochodu Gaz 67 oraz konserwację ok. 250 muzealiów w związku z planowanymi wystawami pn.: „Skarżysko-Kamienna miasto i ludzie” oraz „Wojsko Polskie w XX wieku”. Prace konserwacyjne planowano sfinansować z dodatkowych przychodów uzyskanych przez Muzeum m.in. z tytułu sprzedaży biletów i pamiątek. Środki finansowe na konserwację muzealiów w 2014 r. oszacowane zostały przez Muzeum w wysokości ok. 25.000 zł.

W I półroczu 2014 r. koszty poniesione przez Muzeum na konserwację muzealiów wyniosły 4.090 zł i dotyczyły głównie zakupu materiałów takich jak np.: kształtowniki stalowe, gazy techniczne, papier ścierny, emalia, rozcieńczalnik uniwersalny przeznaczone do konserwacji niemieckiego działu samobieżnego i samolotu Il-4 oraz zakup części zamiennych do kołowego wozu pancernego BTR-60. [Dowód: akta kontroli str. 94, 97-98]

2.4. Muzeum posiadało, wymagana rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów w muzeach przed pożarem, kradzieżą (...), „Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego” z lipca 2013 r. opracowaną przez firmę PROHAL Handel Usługi Przeciwpożarowe w Suchedniowie.

Zawiera ona m.in.: zasady bezpiecznego eksploataowania obiektów i pomieszczeń, organizację i zasady zaznajamiania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi, instrukcję alarmową postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia. Ponadto dyrektor Muzeum wydał zarządzenie (bez daty) w sprawie ustalenia zasad ochrony przeciwpożarowej dla budynków Muzeum, które określa podstawowe obowiązki pracowników Muzeum w zakresie ochrony przeciwpożarowej. [Dowód: akta kontroli str. 17-28]

Muzeum posiadało protokół (z 11 lipca 2013 r.) z czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie ochrony przeciwpożarowej przeprowadzonej przez zastępcę naczelnika wydziału operacyjno-kontrolno-rozpoznawczego Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Skarżysku-Kamiennej. Z powyższego protokołu wynika m.in., że wyposażenie budynków w podręczny sprzęt gaśniczy zapewniają gaśnice proszkowe, konserwowane terminowo, miejsca lokalizacji oznaczone są prawidłowo. Szerokość dróg ewakuacyjnych, wyjść oraz długość przejść ewakuacyjnych zgodna jest z obowiązującymi przepisami. Dojazd do Muzeum zapewniony jest przez istniejący układ dróg miejskich od strony ulicy Słonecznej i Robotniczej. Istniejący dojazd zapewnia swobodną możliwość prowadzenia działań gaśniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej. W protokole nie sformułowano uwag lub zaleceń pokontrolnych dyrektorowi Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 29 – 31]

W okresie objętym kontrolą przeprowadzane były również badania przez Zakład Handlowo-Usługowy Sprzętu Przeciwpożarowego w Skarżysku-Kamiennej:

- zewnętrznej sieci hydrantowej w dniu 28 listopada 2012 r. Parametry techniczne ciśnienia i wydajności przeciwpożarowej instalacji wodnej, zgodne były z normą;
- sieci hydrantowej, zaworów hydrantowych oraz węży hydrantowych w dniu 1 sierpnia 2013 r. Parametry techniczne ciśnienia i wydajności przeciwpożarowej instalacji wodnej, zgodne były z normą.

Ponadto ww. Zakład przeprowadził w Muzeum przeglądy techniczne i konserwację gaśnic proszkowych i śniegowych oraz przegląd techniczny hydrantów wewnętrznych w dniu 7 sierpnia 2012 r. oraz w dniu 1 sierpnia 2013 r. [Dowód: akta kontroli str. 32-40]

2.5. Na podstawie zaświadczeń znajdujących się w aktach osobowych pracowników Muzeum stwierdzono, że pracownicy Muzeum ukończyli w dniu 13 grudnia 2013 r. szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i ewakuacji pracowników. Zaświadczenia wydane zostały przez Biuro Usługowo-Handlowe w Suchedniowie. Z zaświadczeń wynikało, że celem szkolenia była aktualizacja i uzupełnienie wiadomości i umiejętności przez uczestników szkolenia w zakresie przepisów bhp. i ppoż. Zaświadczenia wydane zostały na podstawie § 16 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy⁶. [Dowód: akta kontroli str. 88]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Muzeum im. Orła Białego do dnia rozpoczęcia kontroli:

- nie założono książek obiektów budowlanych (dla obiektów użytkowanych przez Muzeum), pomimo obowiązku ich prowadzenia określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane;
- nie przeprowadzono kontroli okresowych budynków użytkowanych przez Muzeum, co najmniej raz w roku i co najmniej raz na 5 lat, pomimo obowiązku ich wykonywania, wynikającego z art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy Prawo budowlane;
- nie dokonywano rocznej analizy stanu zabezpieczenia obiektów budowlanych Muzeum przed pożarem i przestępczością, o której stanowi § 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów;
- nie opracowano planu ochrony Muzeum oraz planu ewakuacji zbiorów, pomimo wymogu określonego odpowiednio w § 7 i § 15 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów.

Tadeusz Sikora p.o. Dyrektor Muzeum wyjaśnił:

⁶ Dz. U. Nr 180, poz. 1860 ze zm.

- nie znam przyczyn, z powodu których książki obiektów budowlanych nie zostały założone. Pełniąc obowiązki dyrektora Muzeum od 1 września 2013 r. miałem wiedzę o braku ww. książek. Biorąc pod uwagę wymóg określony w art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego zobowiązałem się do założenia książek obiektów w terminie do 31 października 2014 r. i bieżącego ich prowadzenia;
- w okresie objętym kontrolą NIK i w latach poprzednich, tj. do 2012 r. nie były przeprowadzane kontrole okresowe, co najmniej raz w roku oraz co najmniej raz na 5 lat, o których stanowi art. 62 ust. 1 pkt. 1 i 2 Prawa budowlanego. Brak jest bowiem w Muzeum (...) dokumentów potwierdzających wykonanie tego rodzaju kontroli. Nadmieniam, że 6 sierpnia 2014 r. zleciłem firmie F.H.U. Sylwestra W. wykonanie pomiarów instalacji elektrycznej oraz pomiarów instalacji odgromowej trzech budynków Muzeum. Pomiary zostały wykonane w dniach 7-8 sierpnia 2014 r. Oczekuję na protokół z tych pomiarów. Tadeusz Sikora nie wyjaśnił natomiast przyczyn braku przeprowadzania kontroli okresowych stanu technicznego budynków Muzeum;
- w Muzeum nie ma formalnego dokumentu dotyczącego planu ochrony Muzeum wymaganego rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 1 grudnia 2008 r. w sprawie zabezpieczania zbiorów w muzeach przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem (...). Nie znam przyczyn, z powodu których nie został opracowany ten plan. Aby jednak wymóg określony w § 7 ww. rozporządzenia był spełniony, do końca grudnia 2014 r. opracowany zostanie plan ochrony Muzeum. Do dnia 18 sierpnia 2014 r. plan ewakuacji zbiorów nie został opracowany, z powodu mojego zaniedbania wymogu o którym stanowi § 15 ww. rozporządzenia. Nadmieniam, że posiadany przez Muzeum Plan ochrony ruchomych dóbr kultury na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i konfliktu zbrojnego z 2002 r. jest nieaktualny. Zobowiązuję się, że podejmę stosowne działania z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennym, aby do końca października 2014 r. opracowany został plan ewakuacji zbiorów Muzeum;
- na koniec roku 2013 nie dokonywałem oceny zagrożenia przeciwpożarowego obiektów Muzeum, ponieważ w lipcu 2013 r. przeprowadzona została kontrola spełniania wymogów przez obiekty Muzeum w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Kontrolę przeprowadził przedstawiciel Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej (KPPSP) w Skarżysku-Kamiennym udokumentowaną protokołem z dnia 11.07.2013 r. W wyniku powyższej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i KPPSP nie wydawała zaleceń pokontrolnych dyrektorowi Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 92, 93]
- Artur Buńko były dyrektor Muzeum wyjaśnił, że odszukał w zarchiwizowanych dokumentach Muzeum, oryginał Planu ochrony ruchomych dóbr kultury na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i konfliktu zbrojnego z 2002 r. W jego ocenie plan ten w znacznej części jest nadal aktualny, lecz jego pełna aktualizacja może nastąpić dopiero po zakończeniu inwentaryzacji zbiorów Muzeum, która do dnia 5 listopada 2014 r. nie została jeszcze zakończona. Zgodnie z postanowieniami pkt 3 ww. planu, nie przewiduje się ewakuacji zgromadzonych zbiorów, a jedynie ich rozśrodkowanie w obrębie obiektów Muzeum.
W sprawach dotyczących przyczyn nieprzeprowadzania kontroli okresowych oraz niezakożenia książek obiektów budowlanych dla budynków użytkowanych przez Muzeum Artur Buńko wyjaśnił, że według mojej ówczesnej wiedzy byłem przekonany, iż budynki Muzeum stanowią własność Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennym, co potwierdzały okresowe wizyty komisji inwentaryzacyjnej Urzędu Miasta. Po wejściu w życie z dniem 1 stycznia 2012 r. ustawy o działalności kulturalnej chcieliśmy przekazać budynki, znajdujące się w inwentarzu Muzeum, do Urzędu Miasta. Wtedy okazało się, że Urząd Miasta posiada dokumenty stwierdzające, że budynki Muzeum zostały faktycznie przekazane dla Muzeum w latach 80 XX wieku. Byłem przekonany, że wspomniane wizyty komisji Urzędu Miasta były kontrolami okresowymi przeprowadzanymi zgodnie z przepisami ustawy Prawo Budowlane. Wiedzę o obowiązku założenia książek obiektów budowlanych nabyłem z końcem grudnia 2012 r. i wówczas przystąpiłem do czynności umożliwiających założenie książek obiektów wszystkich budynków użytkowanych przez Muzeum. W związku z tym, że jedyną osobą będącą pracownikiem administracyjnym był dyrektor, a także

uwzględniając ilość różnych spraw bieżących, które musiałem wykonywać, do dnia mojego odwołania nie zdążyłem założyć ww. książek. [Dowód: akta kontroli str. 310-311]

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, bowiem Artur Buńko zatrudniony na stanowisku dyrektora Muzeum w okresie od 27 czerwca 2003 r. do 31 sierpnia 2013 r. oraz Tadeusz Sikora pełniący od 1 września 2013 r. obowiązki Dyrektora Muzeum, nie podjęli, a powinni podjąć skuteczne działania w celu: opracowania planu ochrony Muzeum i planu ewakuacji zbiorów, założenia książek obiektów budowlanych, przeprowadzenia kontroli okresowych budynków oraz dokonania oceny stanu zagrożenia przeciwpożarowego obiektów Muzeum.

2. Muzeum użytkowało od 2010 r. budynek magazynowo-warsztatowy bez decyzji organu nadzoru budowlanego zezwalającej na jego użytkowanie, wymaganej art. 55 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Starosta skarżyski decyzją z 6 marca 2008 r. (nr 49/2008) udzielił Muzeum pozwolenia na budowę budynku magazynowo-warsztatowego (konserwatorskiego) przy ulicy Słonecznej 90 (w związku z wnioskiem złożonym w tej sprawie przez dyrektora Muzeum w dniu 4 stycznia 2008 r.). [Dowód: akta kontroli str. 119-123]

Na podstawie dziennika budowy ww. budynku (dziennik wydany przez starostę skarżyskiego w dniu 5 listopada 2009 r.) stwierdzono, że kierownik budowy zgłosił w dniu 4 października 2010 r. gotowość budynku magazynowo-warsztatowego do końcowego odbioru, a w dniu 5 października 2010 r. inspektor nadzoru potwierdził *zakończenie robót budowlanych w realizowanym zakresie oraz gotowość robót do odbioru*. [Dowód: akta kontroli str. 124-126]

W wyniku przeprowadzonych oględzin obiektów znajdujących się na terenie Muzeum, stwierdzono, że budynek magazynowo-warsztatowy jest w użytkowaniu Muzeum. [Dowód: akta kontroli str. 103-106]

Inwestor (Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej) nie posiadał do dnia przeprowadzania oględzin (26 sierpnia 2014 r.) pozwolenia na użytkowanie budynku magazynowo-warsztatowego. W sprawie niezłożenia wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie obiektu magazynowo-warsztatowego, Artur Buńko były dyrektor Muzeum wyjaśnił m.in., że (...) budowa budynku magazynowo-warsztatowego przebiegała w kilku etapach. Jednym z tych etapów było wykonanie przez firmę AGRO-BUD ocieplenia i elewacji zewnętrznej ww. budynku w okresie od 23 czerwca 2010 r. do 5 października 2010 r. w ramach inwestycji gminnej (rewitalizacja dzielnicy Rejów). W dalszej części wyjaśnienia Artur Buńko podał, że *umowa pomiędzy firmą AGRO-BUD, a gminą Skarżysko-Kamienna została po częściowym wykonaniu rewitalizacji zerwana w kwietniu 2011 r. z powodu niewywiązywania się ww. firmy z umownego terminu (ok. 15 grudnia 2010 r.) zakończenia prac. Od tego czasu aż do 24 maja 2013 r. nie udało się odzyskać przekazanego wykonawcy dziennika budowy. Bez dziennika budowy, nie było możliwe dokonanie ostatecznego odbioru budynku i jego zgłoszenie do użytkowania. Po odzyskaniu dziennika budowy (24 maja 2013 r.) rozpocząłem przygotowania do skompletowania wszelkich dokumentów koniecznych do zgłoszenia, które zostały przerwane przez odwołanie mnie z funkcji dyrektora Muzeum. Dzienniki zostały przekazane mojemu następcy*. [Dowód: akta kontroli str. 160-161]

Tadeusz Sikora p.o. dyrektora Muzeum wyjaśnił, że niezłożenie wniosku o wydanie pozwolenia na użytkowanie obiektu magazynowo-warsztatowego spowodowane było następującymi przyczynami:

- brakiem dokonania protokółarnego odbioru technicznego ww. budynku. Roboty budowlane na tym obiekcie zakończone zostały w październiku 2010 r., lecz budynek ten pomimo jego użytkowania od 2010 r. nie został jeszcze zgłoszony do odbioru;
- dokumentacja budynku magazynowo-warsztatowego nie zawiera inwentaryzacji geodezyjnej powykonawczej, opinii Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowej Inspekcji Sanitarnej. W związku z powyższym nie były spełnione warunki, aby zgłosić do użytkowania ww. obiekt;

- wykonanie inwentaryzacji geodezyjnej powykonawczej wiąże się z koniecznością zabezpieczenia środków finansowych na ten cel. W planie finansowym Muzeum na 2014 r. nie zostały przewidziane środki na wykonanie ww. dokumentacji. Wyjaśnił również, że prowadzone są w Muzeum przygotowania, aby dokonać zgłoszenia przedmiotowego obiektu do użytkowania. [Dowód: akta kontroli str. 158-159]

Użytkowanie budynku magazynowo-warsztatowego bez zgody właściwego organu nadzoru budowlanego, oznacza naruszenie art. 55 pkt 1 ustawy z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, zgodnie z którym przed przystąpieniem do użytkowania obiektu budowlanego należy uzyskać ostateczną decyzję o pozwoleniu na użytkowanie, jeżeli na wzniesienie obiektu budowlanego jest wymagane pozwolenie na budowę i jest on zaliczony np. do kategorii XXVII-XXX, o których mowa w załączniku do ustawy Prawo budowlane.

Budynek magazynowo-warsztatowy Muzeum zaliczony został, zgodnie z decyzją starosty skarżyskiego z 6 marca 2008 r. o pozwoleniu na budowę ww. budynku, do XVIII kategorii obiektów budowlanych. W związku z powyższym dla tej kategorii obiektu wymagane jest uzyskanie decyzji właściwego organu nadzoru budowlanego o pozwoleniu na jego użytkowanie. [Dowód: akta kontroli str. 119]

Odpowiedzialność za użytkowanie budynku magazynowo-warsztatowego, bez wymaganego przepisem art. 55 pkt 1 Prawa budowlanego, pozwolenia właściwego organu nadzoru budowlanego na użytkowanie tego budynku, ponosi Artur Buńko były dyrektor Muzeum oraz Tadeusz Sikora p.o. dyrektora Muzeum.

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Wydatkowanie środków publicznych

Opis stanu
faktycznego

3.1. Zarządzeniem wewnętrznym nr 2012-1.2 z dnia 2 stycznia 2012 r. dyrektor Muzeum określił zasady i politykę rachunkowości, które obejmują: opis systemu przetwarzania danych, zasady prowadzenia ewidencji finansowo-księgowej, zasady wyceny aktywów i pasywów, ustalania wyniku finansowego oraz zakładowy plan kont. Według przyjętych zasad prowadzenia ewidencji finansowo-księgowej, ewidencja księgowa w Muzeum prowadzona była zgodnie z przepisami o rachunkowości oraz innymi przepisami prawa, zapewniającymi rzetelny obraz stanu i sytuacji finansowej Muzeum. Operacje gospodarcze grupowane są w sposób usystematyzowany umożliwiający prawidłowe sporządzanie sprawozdań finansowych. Podstawą zapisu w księgach rachunkowych jest dowód księgowy stwierdzający fakt dokonania operacji gospodarczej. Poszczególne aktywa i pasywa wyceniane są według rzeczywistych kosztów poniesionych w momencie ich nabycia lub wytworzenia. Dokumenty księgowe i inwentaryzacyjne przechowywane są w siedzibie Muzeum w oryginalnej postaci, w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych. W Muzeum przyjęto zasadę, że muzealiów nie zalicza się do środków trwałych, niezależnie od ich wartości jednostkowej. W związku z tym nie dokonuje się odpisów amortyzacyjnych muzealiów. Wartość muzealiów zwiększa fundusz instytucji. [Dowód: akta kontroli str. 41-48]

Przyjęte przez Muzeum zasady i polityka rachunkowości (określone w ww. zarządzeniu z 2 stycznia 2012 r.), zgodne są z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷.

Zarządzeniem wewnętrznym dyrektora Muzeum z 31 marca 2010 r. ustalony został regulamin kontroli zarządczej w Muzeum, który określa organizację kontroli zarządczej, rodzaje tej kontroli oraz system kontroli zarządczej. [Dowód: akta kontroli str. 84-87]

3.2. Planowane na 2012 r. przychody Muzeum określone zostały w wysokości ogółem 809 tys. zł (w tym: 80 tys. zł z własnej działalności oraz 729 tys. zł z dotacji podmiotowej organizatora). Wykonane w 2012 r. przychody Muzeum wyniosły ogółem 894 tys. zł (w tym 153 tys. zł z własnej działalności, tj. ze sprzedaży usług i towarów, 683 tys. zł z dotacji podmiotowej przekazanej przez organizatora oraz 58 tys. zł z innych przychodów finansowych i operacyjnych uzyskanych przez Muzeum).

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

Planowane na 2013 r. przychody Muzeum określone zostały w wysokości ogółem 719 tys. zł (w tym: 80 tys. zł z własnej działalności i 639 tys. zł z dotacji podmiotowej organizatora). Wykonane w 2013 r. przychody Muzeum wyniosły ogółem 830 tys. zł (w tym 257 tys. zł z własnej działalności, tj. ze sprzedaży usług i towarów, 487 tys. zł z dotacji podmiotowej przekazanej przez organizatora oraz 86 tys. zł z innych przychodów finansowych i operacyjnych).

Planowane na I półrocze 2014 r. przychody Muzeum określone zostały w wysokości 375 tys. zł (w tym: 51 tys. zł z własnej działalności, 322 tys. zł z dotacji podmiotowej organizatora oraz 2 tys. zł z innych przychodów finansowych). Wykonane przychody Muzeum w I półroczu 2014 r. wyniosły 383 tys. zł (w tym 49 tys. zł z własnej działalności, tj. ze sprzedaży usług i towarów oraz 334 tys. zł z dotacji podmiotowej przekazanej przez organizatora).

W planach finansowych Muzeum nie były wyszczególniane środki finansowe przeznaczone na ochronę zbiorów Muzeum. Natomiast koszty poniesione przez Muzeum na konserwację i remonty muzealiów w latach 2012 – 2014 (I półrocze) wyniosły ogółem 16.183 zł (w tym: 2.045 zł – w 2012 r., 10.048 zł – w 2013 r. oraz 4.090 zł w I półroczu 2014 r.). Źródłem finansowania tych kosztów były przychody uzyskane z własnej działalności (tj. ze sprzedaży usług, towarów oraz innych przychodów finansowych i operacyjnych). [Dowód: akta kontroli str. 49-80, 81]

W strukturze planowanych przychodów na 2012 r. dotacja podmiotowa stanowiła 90,1%, a przychody z własnej działalności 9,9% (przychodów ogółem). W strukturze wykonanych przychodów w 2012 r., przychody finansowe wyniosły 82,9% z wykonanych przychodów ogółem, przychody z własnej działalności – 17,1%). Dotacja podmiotowa stanowiła 76,4% przychodów ogółem.

W strukturze planowanych przychodów ogółem Muzeum na 2013 r. dotacja podmiotowa stanowiła 100% przychodów finansowych ogółem, których udział w planowanych przychodach ogółem wynosił 89%, udział przychodów z własnej działalności – 11%. W strukturze wykonanych przychodów ogółem w 2013 r., dotacja podmiotowa stanowiła 59%, przychody z własnej działalności 31%, inne przychody operacyjne i finansowe 10% (wykonanych przychodów ogółem). [Dowód: akta kontroli str. 81]

Na podstawie sporządzonych przez Muzeum sprawozdań z rozliczenia dotacji podmiotowej otrzymanej od organizatora w latach 2012 – 2013 r. oraz w I półroczu 2014 r., w kwotach odpowiednio: 682.700 zł, 486.5000 zł i 33.600 zł, stwierdzono, że powyższe dotacje wykorzystane zostały zgodnie z przeznaczeniem – na dofinansowanie bieżącej działalności Muzeum, tj. na pokrycie kosztów zużycia materiałów i energii, wynagrodzeń pracowników, usług obcych, ubezpieczenia społecznego i innych świadczeń pieniężnych. [Dowód: akta kontroli str. 109-118]

W okresie objętym kontrolą, poza dotacją podmiotową otrzymaną od organizatora oraz przychodami z własnej działalności, Muzeum nie planowało i nie pozyskało środków finansowych z budżetu Unii Europejskiej i budżetu państwa na realizację zadań związanych ze statutową działalnością. W badanym okresie nie udzielano zamówień publicznych na realizację zadań związanych z ochroną zgromadzonych zbiorów. [Dowód: akta kontroli s tr. 53-55, 58-60, 64, 69-73, 75-79]

**Ocena
częstkowa**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸, wnioskuje o:

1. Dokonywanie wpisów do księgi inwentarzowej muzealiów zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Kultury z 30 sierpnia 2004 r. w sprawie zakresu form i sposobu ewidencjonowania zabytków w muzeach.
2. Zweryfikowanie wpisów w księdze inwentarzowej muzealiów w celu wprowadzenia prawidłowych numerów inwentarzowych muzealiów.
3. Uzyskanie zgody właściwego organu nadzoru budowlanego na użytkowanie budynku magazynowo-warsztatowego wykorzystywanego przez Muzeum, stosownie do wymogu wynikającego z art. 55 pkt 1 Prawa budowlanego.
4. Rzetelne sporządzanie i terminowe przekazywanie do GUS rocznych sprawozdań K-02 z działalności Muzeum.
5. Sporządzenie i przekazanie do GUS korekty rocznych sprawozdań K-02 z działalności Muzeum za 2012 r. i 2013 r. w zakresie dotyczącym liczby muzealiów oraz depozytów.
6. Założenie kart ewidencyjnych dla wszystkich zabytków pozyskanych przez Muzeum w 2012 r., zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencjonowania zabytków.
7. Podjęcie działań mających na celu wyegzekwowanie kwoty 30.000 zł od Fundacji „Polskie Orły” w Warszawie, przeznaczonej na działalność statutową Muzeum (w związku z zawartą w dniu 6 maja 2003 r. umową o współpracy) oraz wykreślenie z księgi inwentarzowej muzealiów dwóch zabytkowych śmigłowców przekazanych przez Muzeum do Fundacji.
8. Opracowanie planu ochrony Muzeum oraz planu ewakuacji zbiorów, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie zabezpieczenia zbiorów.
9. Dokonywanie rocznej analizy stanu zabezpieczenia obiektów budowlanych przed pożarem i przestępczością, o której stanowi § 2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie zabezpieczenia zbiorów.
10. Przeprowadzanie kontroli okresowej stanu technicznego obiektów użytkowanych przez Muzeum zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 Prawa budowlanego.
11. Prowadzenie książki obiektu budowlanego, wymaganej art. 64 ust. 1 Prawa budowlanego, dla budynków i obiektów użytkowanych przez Muzeum.
12. Podjęcie działań mających na celu zwrot 49 muzealiów, dla których upłynął termin ich udostępnienia lub formalne uregulowanie zasad (w tym terminów) ich dalszego wypożyczenia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

---

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia   listopada 2014 r.

Kontroler
Stanisław Łuczyński
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
podpis